

Prof. dr hab. Jan Berner

**PROF. DR HAB. MED.
LESZEK WŁODZIMIERZ WOŹNIAK
DOKTOR HONORIS CAUSA
AKADEMII MEDYCZNEJ W ŁODZI**

Urodził się 30 stycznia 1925 roku w Łodzi. Ojciec Józef, urzędnik łódzki, patriota, cenił zawsze prace społeczne. Matka Bolesława Szafranowska humanistka, kochająca muzykę, tworząca piękne wiersze i znająca kilka języków obcych, dbała zawsze o edukację syna. Rozpoczętą naukę w Szkole Pracy i w gimnazjum im. Józefa Piłsudskiego w Łodzi zakończył Leszek „małą maturą” w 1941 roku w Warszawie. Podjął następnie pracę w fabryce maszyn rolniczych. Po zakończeniu tragicznego powstania warszawskiego powrócił wraz z rodziną do Łodzi. Maturę zdał eksternistycznie i został przyjęty na Wydział Lekarski Uniwersytetu Łódzkiego, którego rektorem był wówczas Tadeusz Kotarbiński. W marcu 1945 roku Leszek Woźniak został powołany do wojska, gdzie służył w 11 Dywizji Piechoty, a po 9 miesiącach został zdemobilizowany w stopniu plutonowego.

Studia medyczne ukończył z dobrym wynikiem w 1951 roku. W kwietniu tegoż roku poślubił Marię Błęską, poznaną wcześniej pomorzanekę gdańską i utalentowaną tenisistkę. Zawsze

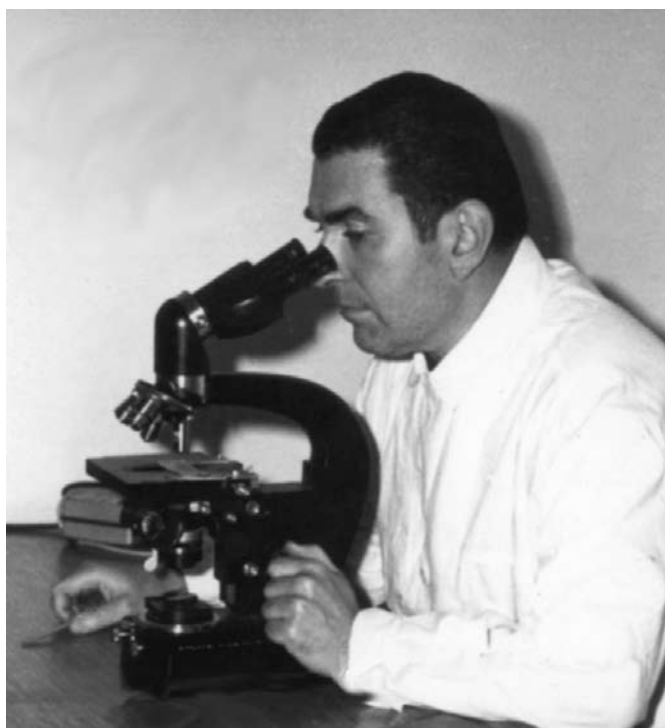
Profesor zwyczajny dr habilitowany medycyny Leszek Woźniak

uważał to wydarzenie za najważniejsze, mające szczególny i pozytywny wpływ na całe Jego życie. Droga młodego medyka do nauki teraz została w pełni otwarta. Dzięki wrodzonym zdolnościom artystycznym droga ta będzie urozmaicona i ubarwiana ulubionym rysowaniem. Jedyna córka Marii i Leszka Woźniaków, Ania ukończyła łódzką Państwową Wyższą Szkołę Sztuk Plastycznych.

Lekarz - uczonec - pedagog

Zanim został młodszym asystentem w Zakładzie Anatomii Patologicznej, kierowanym przez charyzmatycznego profesora Aleksandra Pruszczyńskiego, Leszek pracował przez szereg miesięcy jako wolontariusz na oddziale chorób wewnętrznych u dra Jana Chrzanowskiego, a potem w klinice chirurgicznej u profesora Mariana Stefanowskiego. W drugim roku pracy w Zakładzie Anatomii Patologicznej profesor Pruszczyński przedstawił swemu asystentowi kilka tematów pracy doktorskiej do wyboru. Leszek wybrał temat związany z onkologią i dermatologią. Pracę p.t. „*Rak Krompechera - (adnexoblastoma cutis) - studium morfologiczne*” obronił w 1956 roku, uzyskując stopień doktora medycyny. Teraz już był pewien, że patomorfologia onkologiczna oraz dermatologia wyznaczają jego drogę do nauki. Współpracując w zakresie diagnostyki z kliniką dermatologiczną, kierowaną przez znakomitego klinicystę profesora Jerzego Lutowieckiego, Leszek Woźniak uzyskał w roku 1961 specjalizację z dermatologii. Dalsze pogłębianie wiedzy w zakresie patomorfologii i tzw. patokliniki związane było z osobistymi kontaktami Leszka Woźniaka z patomorfologami światowej klasy jak Józef Laskowski, A. von Albertyni, T. van Rijssel, R.G.H. Willighagen, K. Lennert, a zwłaszcza z wielomiesięcznymi studiami w Warszawie, Zurychu i Leiden. Ważne też były częste spotkania z patologami i dermatopatologami niemieckimi. Umożliwiło to wykonanie rozprawy habilitacyjnej p.t. „*Morfologia i histochemia zrębu nowotworowego w rakach skóry*”. Została ona wysoko oceniona przez recenzentów, Radę Wydziału i Senat AM w Łodzi oraz zatwierdzona w roku 1964. Uzyskany stopień doktora habilitowanego był wówczas związany z tytułem docenta. W roku 1966 docentowi Woźniakowi powierzono zorganizowanie i rozbudowę międzywydziałowego ośrodka naukowo-badawczego, którym kierował przez 11 lat. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1972.

W roku 1978 z działającego wzorowo ośrodka rozwinęły się samodzielne, nowoczesne

Dawno temu mikroskopy też były skromniejsze... Dr medycyny Leszek Woźniak

Zakłady: Medycyny Nuklearnej, Biologii Molekularnej, Mikroskopii Elektronowej i Onkologii. Od 1 stycznia 1978 roku kierownikiem Zakładu Onkologii został prof. Woźniak, który w 1979 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Wkrótce zakład zostaje przekształcony w Katedrę Onkologii, jedną z pierwszych w uczelniach medycznych w kraju. Umieszczenie Katedry w Regionalnym Ośrodku Onkologicznym w Łodzi umożliwiło powstanie odpowiednich klinik i zakładów. Powołano Klinikę Chirurgii Onkologicznej z Oddziałem Chirurgii Sutka w CZMP - pod kierownictwem profesora Jana Bernera, Klinikę Chemioterapii Nowotworów pod kierownictwem profesor Anny Płużańskiej i Zakład Patologii Nowotworów z Pracownią Immunohistochemii pod kierownictwem profesora Leszka Woźniaka z następującymi pracownikami: Diagnostyki Histopatologicznej kierowanej przez profesor Annę Szadowską, Diagnostyki Cytologicznej kierowanej przez profesora Janusza Alwasiaka, Mikroskopii Elektronowej i Genetyki Molekularnej - kierowanej przez profesora Pawła Liberskiego i Immunochemii – pod kierownictwem profesora Jacka Bartkowiaka. Rozszerzony zakres badań, współpraca z Zakładem Radioterapii Ośrodka Onkologicznego (dr Eugeniusz Studencki, dr Barbara Wręzel), Zakładem Radiologii (dr Henryk Wiankowski), Zakładem Diagnostyki Obrazowej (prof. Tomasz Pertyński, doc. Michał Studniarek) oraz Pracownią Endoskopii (dr Bożena Filipeczyńska) i Laboratorium (dr W. Piontek) przyczyniły się do rozwoju działalności klinicznej związanej z rozpoznawaniem i leczeniem nowotworów w naszym regionie.

W latach 1981–1982 Leszek Woźniak reprezentował Polskę jako ekspert do spraw edukacji onkologicznej na konferencjach w Genewie i Pradze. Podczas obrad komisji WHO i UICC opracowane były formy i programy przeddyplomowego nauczania onkologii w Europie. Profesor Woźniak jako nauczyciel akademicki, były prodziekan i prorektor Akademii Medycznej w Łodzi, mając duże doświadczenie w tej dziedzinie brał aktywny i konstruktywny udział w tych opracowaniach. Przedstawił także własny program uwzględniający po raz pierwszy treści związane z opieką paliatywną, zaakceptowany przez kierownictwo Planu Rządowego PR-6 i realizowany w Polsce. Cztery lata później wraz z profesorem Janem Bernerem brał udział w ogólnoświatowym Kongresie w Ismailli w Egipcie dotyczącym nowoczesnych programów lekarskich wprowadzonych w 20 eksperymentalnych wydziałach społeczno – medycznych. Wygłoszone tam referaty na temat edukacji onkologicznej w Polsce cieszyły się dużym zainteresowaniem.

Profesor Leszek Woźniak był też inicjatorem utworzenia „Stowarzyszenia Hospicjum Łódzkie”, którego został prezesem i przyczynił się do powstania hospicjum im. Bł. Rafała Chylińskiego w Domu Pomocy Społecznej Nr 4, a później Oddziału Opieki Paliatywnej w Ośrodku Onkologicznym oraz Hospicjum dla Dzieci. Od początku też działał z hospicjum domowym prowadzonym przez Caritas. Prof. Woźniak współpracował ściśle z wieloma twórcami polskiej medycyny i opieki paliatywnej jak np. prof. Jacek Łuczak w Poznaniu czy ks. Eugeniusz Dutkiewicz w Gdańsku. W Łodzi współpracował blisko z dr Józefem Stańczakiem, ks. Ireneuszem Kuleszą, dr Zofią Pawlak, dr Piotrem Stengertem i dr Aleksandrą Ciałkowską-Rysz.

Profesor opublikował ponad 200 prac w czasopismach krajowych i zagranicznych, w większości z zakresu onkologii, zwłaszcza skóry, chłoniaków, raka piersi, białaczek, ziarnicy złośliwej i żołądka. Ponadto był redaktorem lub współautorem 6 podręczników i atlasów. Opracował własną klasyfikację nowotworów skóry, dokonał patomorfologicznej charakterystyki czerniaków jagodówki oka oraz oceny wyników pooperacyjnego leczenia radiologicznego. Uczestniczył w wielu zjazdach, sympozjach i kongresach w kraju i za granicą wygłaszając liczne referaty. Profesor Woźniak był promotorem 14 doktoratów i opiekunem 9 habilitacji oraz kierował specjalizacją wielu lekarzy.

Jest laureatem nagrody naukowej ¹⁰ Polskiego Towarzystwa Anatomicznego i dwukrotnie Ministra Zdrowia oraz licznych wyróżnień. Otrzymał Nagrodę Miasta Łodzi za całokształt działalności naukowej i dydaktycznej.

Lekarz - artysta - grafik

Więzy medycyny ze sztuką znane są od wieków; zdaniem prof. Andrzeja Szczeklika wynikają z ich wspólnego rodowodu, z magii. Od dawna uważa się, że aby zostać prawdziwym lekarzem trzeba mieć specjalne predyspozycje, zwane często powołaniem. Artysta musi mieć ponadto talent.

Leszek Woźniak już we wczesnej młodości z upodobaniem rysował postacie ludzkie, kopiował portrety sławnych malarzy, robił portreciki z fotografii itp. Spostrzegł wówczas, iż deformacja rysów twarzy nie tylko nie zmniejsza podobieństwa portretowanych osób, ale nawet często je uwypukla. Stopniowo zaczął się fascynować karykaturą portretową podziwiając, a częściowo naśladowując wielkich mistrzów jak Kazimierz Sichulski, Feliks Topolski, Olaf Gulbransson, George Goursat, Sem Donga czy John Jensen. Leszek Woźniak nie studiował nigdy malarstwa czy grafiki w sposób systematyczny. Jest grafikiem amatorem *sensu stricte*. Mimo to jego karykatury portretowe zyskały uznanie także wśród profesjonalistów, ludzi zawodowo związanych z twórczością graficzną. Jeszcze jako student medycyny, Leszek Woźniak współpracował z *Dziennikiem Łódzkim*, w którym publikował dziesiątki karykatur sportowców. Kończąc studia wykonał duże, barwne karykatury wszystkich swoich profesorów, a Koło Medyków wydało w 1950 roku piękny album „*Gaudeamus*” zawierający 33 karykatury profesorów Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Łódzkiego. Nie wszystkim jednak się to podobało i podczas wakacji, pod nieobecność autora, jakaś tajemnicza komisja partyjna zniszczyła 70% nakładu i wszystkie oprawione, oryginalne karykatury, wiszące w lokalu Koła Medyków. Pretekstem było „*niedopuszczalne naigrywanie się z autorytetów w państwie socjalistycznym*”. Ochota do tworzenia nowych karykatur przeszła Leszkowi Woźniakowi na długo, zwłaszcza, że sztuka lekarska, którą obserwował na żywo w wykonaniu dra Chrzanowskiego, prof. Mariana Stefanowskiego, prof. Aleksandra Pruszczyńskiego i prof. Jerzego Lutowieckiego zafascynowała go do głębi. Do karykatur wrócił Leszek Woźniak dopiero w 1966 roku w Holandii, gdzie przez 7 miesięcy studiował patomorfologię w uniwersyteckim Instytucie Patologii w Leiden. Wykonał tam ponad 50 karykatur profesorów i kolegów. Prezentacja portretów była zaskakująca: kolorowe diapozytywy zademonstrowano słuchając symfonii Johanna Brahmsa i Roberta Schumanna podczas pożegnalnego wykładu Leszka Woźniaka na temat nowotworów skóry. Oryginały karykatur zostały zawieszane w Instytucie u profesora Theo van Rijssela.

Łatwiej zeszepecić innych niż siebie
(autokarykatura z 1995)

Po powrocie do kraju i objęciu kierownictwa Ośrodka Naukowo-Badawczego, a później Katedry Onkologii prof. Woźniak wrócił też do rysowania karykatur Polaków. W sumie w ciągu 30 lat wykonał ich ponad 1000, spośród których aż 750 opublikowano w 8 pięknie wydanych czarno-białych lub kolorowych albumikach. Leszek Woźniak miał też wiele wystaw m.in. w Muzeum Miasta Łodzi, w Muzeum Włókiennictwa, w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Częstochowie, w gmachu Senatu RP w Warszawie, w Głównej Bibliotece Lekarskiej w Warszawie, a także w kilku miejskich domach kultury w Łodzi, Lesznie, Będzinie i innych. Niektóre ze znanych karykatur zostały zawieszane w Izbie Pamięci Akademii Medycznej w Łodzi utworzonej przez profesora Leszka Woźniaka i dyrektora Biblioteki UM dr Ryszarda Żmudę, otwartej przez Rektora UM profesora Andrzeja Lewińskiego. Więzy łączące medycynę ze sztuką to nie tylko magia. Zdaniem profesora Woźniaka histopatologia może inspirować twórczość malarską poprzez wspaniałą kolorystykę obrazów mikroskopowych i przez niezwykłą architekturę tkanek. Obraz mikroskopowy tkanek nowotworowych ma z pewnością wiele wspólnego z karykaturą. Tkanka nowotworu stanowi bowiem „karykaturalną” deformację tkanki prawidłowej. Chirurgia ma również cechy i powiązania ze sztuką, stąd zapewne sentyment do niej Leszka Woźniaka - artysty. Uwidoczniał się on szczególnie we współpracy z Kliniką Chirurgii Onkologicznej, kierowanej przez profesora Jana Bernera, który także otrzymał ciekawą, własną karykaturę.

Podziwiając artystyczną twórczość profesora Woźniaka, warto zaznaczyć, że godzenie jego pracy naukowej i artystycznej było - jak sam mówi - możliwe dzięki dobrym radom, pomocy i wspaniałej atmosferze domowej tworzonej przez żonę Marię i córkę Anię.

Leszku! Z przeciwnościami trzeba walczyć.
Jan Berner

Zaszczytne funkcje i godności

W roku 1981 profesor Leszek Woźniak został wybrany w pierwszych demokratycznych wyborach Rektorem Akademii Medycznej w Łodzi. Funkcję tę pełnił przez dwie kadencje do 1987 roku. W szczególnie trudnym i dramatycznym okresie stanu wojennego w Polsce twórczo i z pełnym oddaniem kierował Uczelnią, chroniąc społeczność akademicką, zwłaszcza młodzież przed grożącymi niebezpieczeństwami. W latach 1981-1987 współpracowałem z rektorem Woźniakiem jako, również demokratycznie wybrany, dziekan Wydziału Lekarskiego AM.

JM Rektor Akademii Medycznej w Łodzi prof. Leszek Woźniak. „Zaczynały się niełatwe czasy - 1981 ...”

W latach 1978–1982 prof. Leszek Woźniak był Prezesem Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, następnie przez cztery lata przewodniczącym Rady Naukowej Centrum Onkologii Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie. W latach 1988–1990 był członkiem CKK ds. kadr naukowych, Komisji Fizjopatologii i Biologii Komórki PAN oraz Komisji Etyki i Nauki przy Ministrze Zdrowia. Przez 9 lat pełnił funkcję Prezesa Regionalnego, Społecznego Komitetu Walki z Rakiem oraz Prezesa Stowarzyszenia *Hospicjum Łódzkie*. Był Członkiem Krajowej Rady ds. Opieki Paliatywnej i Hospicyjnej oraz wielu towarzystw naukowych i laureatem licznych nagród naukowych i wyróżnień.

W roku 1996 Senat Akademii Medycznej w Łodzi nadał Profesorowi Leszkowi Woźniakowi tytuł i godność doktora *honoris causa* Akademii Medycznej w Łodzi.

Spośród licznych odznaczeń, medali i dyplomów, jakie profesor Woźniak otrzymał należy wymienić: Krzyż Komandorski, Oficerski i Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Złoty Medal Za Zasługi dla Obronności Kraju, Honorową Odznakę Miasta Łodzi, Zasłużony Lekarz, Zasłużony Nauczyciel, Krzyże PCK, Złotą Odznakę Stowarzyszenia Absolwentów i inne. Został członkiem honorowym Polskiego Towarzystwa Onkologicznego (1990), Polskiego Towarzystwa Patologów (1992), Łódzkiego Towarzystwa Naukowego (1997).

Profesor Leszek Woźniak w dniu 1 października 1995 roku przeszedł na emeryturę, lecz nadal pracuje w niepełnym wymiarze godzin w Katedrze Onkologii prowadzonej obecnie przez Jego ucznia, profesora Radzisława Kordka. Służy swoją wiedzą studentom, młodzieży lekarskiej i chorym.

Leszek Woźniak przyjmuje tytuł doktora honoris causa z rąk Jana Bernera (1996)

[Pięćdziesiąt] 50 lat łódzkich wydziałów medycznych 1945 -1995. Materiały jubileuszowej sesji naukowo-historycznej. *Annales Academiae Medicae Lodzensis* 1995 suppl. 31; Andrzej Kurnatowski: *Profesorowie i docenci Akademii Medycznej w Łodzi 1965-2004*. Łódź 2004 s. 580-581, portr.; Bibliografie wydawnictw Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Łodzi w latach 1936-1946 i Łódzkiego Towarzystwa Naukowego 1946-2005 Łódź 2006; Kto jest kim w polskiej medycynie: informator biograficzny. Warszawa 1987 s. 730; Leszek Woźniak: Wolny wybór czy konieczność? W: *Moja droga do nauki* / red. Elżbieta Paradowska. Łódź 1997 s. 99-118, il., portr., tabl.; Rektorzy państwowych wyższych uczelni w Łodzi 1945-2002, Łódź 2002 s. 141-144, portr.; Skład Osobowy kadencja 2003-2006 / Uniwersytet Medyczny w Łodzi. Łódź 2006; 70 lat Łódzkiego Towarzystwa Naukowego 1946-2006; Złota Księga Nauki Polskiej: naukowcy zjednoczonej Europy / red. nacz. Krzysztof Pikoń. Gliwice 2006 s. 926.